

Извличане на информация - въведение

проф. д-р инж. Христо Вълчанов
207-4E

<http://cs.tu-varna.bg>

Литература

1. Х. Вълчанов, В.Алексиева. Извличане на информация в Интернет. Ръководство за лаб. упражнения. Варна, 2015.
2. Yi Chang, Hongbo Deng. Query Understanding for Search Engines. Springer, 2020, ISBN 978-3-030-58333-0
3. Nicola Ferro, Carol Peters. Information Retrieval Evaluation in a Changing World. Springer, 2019, ISBN 978-3-030-22947-4
4. Tetsuya Sakai, Douglas W. Oard, Noriko Kando. Evaluating Information Retrieval and Access Tasks. Springer, 2021, ISBN 978-981-15-5553-4
5. Introduction to Information Retrieval. <https://nlp.stanford.edu/IR-book/information-retrieval-book.html> (октомври 2022)
6. Ceri S., A. Bozzon. Web Information Retrieval. Springer-Verlag. 2013.
7. Croft B. Search Engines: Information Retrieval in Practice. <https://ciir.cs.umass.edu/downloads/SEIRiP.pdf> (октомври 2022)
8. Using search engines. <https://edu.gcfglobal.org/en/internetbasics/using-search-engines/1/> (октомври 2022)

Формат на изпита

текущ контрол – две контролни по време на лекция
Контролните се провеждат под формата на тест в
системата за е-обучение на ТУ-Варна.

Оценка

Точките от упражнения (до 60т.) се събират с
точките, получени от контролните (до 40т.)

Технически университет – Варна
Катедра “Компютърни науки и технологии”

Христо Георгиев Вълчанов
Венета Панайотова Алексиева

ИЗВЛИЧАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ В ИНТЕРНЕТ

Ръководство за лабораторни упражнения

Варна
2015

Извличане на информация – Information Retrieval (IR)

- “Извличането на информация е област, занимаваща се със структурата, анализа, организацията, съхраняването, търсенето и извличането на информация” (Gerard Salton, 1968).
- Общата дефиниция може да бъде приложена към много типове информация и приложения за търсене.
- Основният фокус на IR от 1950 е върху текста и документите.

Какво е документ?

- Примери: web страници, е-мейли, книги, текстови съобщения, MS Word, PowerPoint, PDF, постинги, патенти и др.
- Общи свойства:
 - Значително текстово съдържание
 - Определена структура (заглавие, автор, тематика, подател и др.)

Документи и записи в бази данни

- Записите в базите данни (tuples) типично се състоят от добре дефинирани полета (attributes):
 - Банков запис с номера на сметки, баланси, имена, адреси, дата раждане и т.н.
- Лесни за сравняване полета с добре дефинирана семантика за заявките с цел откриване на съвпадение.
- Текстът е много по труден за обработка.

Документи и записи в бази данни - пример

- Пример за запитване към банкова база данни:
 - “Намери записи в баланс > 500000 във фирми, намиращи се в Лондон”;
 - Съвпаденията се намират лесно чрез сравнение със стойностите на полетата в записа.
- Пример за запитване към търсеща машина:
 - “Намери банковите скандали с България”;
 - Този текст трябва да бъде сравнен с текста във всички нови публикувани истории.

Сравняване на текст

- Сравняването на текста от запитването с текста в документа и определянето на добро съвпадение е ключов момент в IR.
- Не е необходимо точно съвпадение на думи:
 - Различни начини за запишем едно и също нещо с естествен език;
 - Някои публикации ще имат по-добро съвпадение от други.

Обхват на IR

- IR е много повече от обикновен текст и много повече от обикновено търсене във Web.
- Потребителите, използващи IR работят с различни медии, различни типове приложения за търсене и различни задачи.

Други медии

- Нови приложения, изискващи нови медии:
 - Видео, музика, изображения, говор.
- Съдържанието, както текста, е трудно за описание и сравнение:
 - Текст може да се използва за представяне на съдържание (тагове).

Обхват на IR - медии

Content	Applications	Tasks
Text	Web search	Ad hoc search
Images	Vertical search	Filtering
Video	Enterprise search	Classification
Scanned docs	Desktop search	Question answering
Audio	Forum search	
Music	P2P search	

Задачи на IR

- *Ad-hoc търсене* – намиране на релевантни документи за произволни текстови заявки
- *Филтриране* – идентифициране на интересите на потребителя за откриване на документи.
- *Класифициране* – използване на множества от етикети (класове) за документи.
- *Отговор на запитвания* – получаване на специфичен отговор на запитвания.

Ключови въпроси в IR - *релевантност*

- Какво е?
- **Дефиниция:** *Релевантния документ съдържа информацията, която потребителят търси, когато изпраща заявка към търсещата машина.*
- Редица фактори оказват влияние на преценката на потребителя кое е релевантно – съдържание, новост, стил и др.
- **Тематична релевантност** (същата тема) и **Потребителска релевантност** (всичко допълнително).

Релевантност

- Моделите на IR дефинират идеята за релевантност.
- **Модел на извличане** - формално представяне на процеса на съвпадане на заявката с документ.

Релевантност

- Алгоритмите за рейтинговане (ranking), използвани в търсещите машини, се базират на моделите на IR.
- Повечето модели описват статистически свойства на текста вместо лингвистични такива:
 - Отброяване на обикновени особености на текста вместо парсване и анализ на изречения.

Ключови въпроси в IR - оценка

- Експериментални процедури и измерване за сравняване на изхода на системата с потребителските очаквания.
- Методите за оценка на IR се използват в много области.
- Типично се използват *тестови колекции* от документи, запитвания и доказателства за релевантност (TREC <http://trec.nist.gov>).
- Използване на информация за потребителските активности (log data, clickthrough data).

Оценки

- ***Precision*** – процентът на извлечените документи, които са релевантни.
- ***Recall*** – процентът на релевантните документи, които са извлечени.

(Cyril Cleverdon, 1960)

Ключови въпроси в IR – информационната нужда на потребителите

- Оценката на търсенето е потребителски-центрирана.
- Текстовите запитвания често се явяват лошо описание на това, което потребителите действително искат.
- Техники за прецизиране на запитванията – разширяване на запитванията, подсказвания, обратна връзка за подобряване на рейтинговането.

IR и търсещи машини

- Търсеща машина (Search Engine) е практическо приложение на техниките на извличане на информация от огромни текстови колекции.
- Типични представители:
 - Web Search Engines;
 - Open Source Search Engines (Lucene, Lemur, Galago).
- Основните ключови въпроси са същите, както при IR, но са налични и нови такива.

IR и търсещи машини

Information Retrieval

Relevance

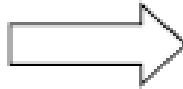
- Effective ranking*

Evaluation

- Testing and measuring*

Information needs

- User interaction*

Search Engines

Performance

- Efficient search and indexing*

Incorporating new data

- Coverage and freshness*

Scalability

- Growing with data and users*

Adaptability

- Tuning for applications*

Specific problems

- e.g. Spam*

Проблеми при търсещите машини - Performance

- Измерване и подобряване продуктивността на търсенето – подобряване времето за отговор, повишаване скоростта на индексирание.
- *Индекси* – даннови структури за повишаване на продуктивността на търсенето.

Проблеми при търсещите машини – Dynamic Data

- Промяна (обновяване, добавяне, изтриване) на колекции данни в които се търси.
- Главна задача – изискване на документи (crawling):
 - Обхват (Coverage) – какъв обем е бил индексирани;
 - Актуалност (Freshness) – колко скоро е бил индексирани.
- Обновяване на индексите докато се обработват запитвания.

Проблеми при търсещите машини – Scalability

- Да се направи така, че всичко да работи всеки ден с милиони потребители и терабайтове информация.

Проблеми при търсещите машини – Adaptability

- Промяна и настройка на компонентите на търсещите машини като алгоритми за рейтинговане, стратегии на индексирание, интерфейси за различни приложения.

Проблеми при търсещите машини – Spam

- Идентифициране и премахване на документи, съдържащи неточни думи.

Въпроси?